

Posudek oponenta na bakalářskou práci Barbory Říhové

**Rozdíly mezi tištěnými a internetovými zpravodajskými médii:
případová studie MF Dnes a iDnes.cz**

Cílem předložené bakalářské práce je porovnat odlišné principy produkce zpravodajství u tištěných a internetových periodik, jakými jsou MF Dnes a iDnes. Práce sestává z empirické části, v níž autorka prezentuje výsledky vlastního výzkumu a teoretické části, zaměřené na popis toho, „jakou roli hrají média ve společnosti, jaký vliv na ni mají a naopak, jaký vliv má společnost na média a dále (...) v čem spočívá proces mediální komunikace a jaké jsou typické rysy této komunikace“ (str. 6). Již z tohoto vymezení je patrné, že se jedná o značně širokou oblast zkoumání, což se bohužel odrazilo v tom, že tato část je velmi obecná a vzhledem k množství zmiňovaných témat také ve všech kapitolách zůstává v rovině pouhé deskripce, neboť na hlubší analýzy či interpretace příliš nezbyvá prostor.

Práci by dle mého názoru prospělo, pokud by se B. Říhová od začátku zaměřila na problematiku odlišnosti tištěných a elektronických médií, anebo kdyby si v úvodu alespoň definovala hypotézu, jež by textu dodala základní linii a k níž by byly vztaheny jednotlivé kapitoly. Srovnání elektronických a tištěných médií, jež by podle názvu mělo být hlavním tématem, se objevuje až na str. 42 a autorka mu věnuje jen necelých pět stran, což je (i vzhledem k neobvykle velkému rozsahu práce) skutečně málo. Zbytečně mnoho prostoru naopak zabírá popis fenoménů, které se zvoleným tématem souvisejí spíše okrajově a nelze je tedy příliš využít jako východiska pro empirickou část. Přestože se B. Říhová snaží v textu uvádět výklady všech důležitých pojmů, i z tohoto hlediska zde spatřuji několik nedostatků. Za zvláštní považuji například to, že se nejprve pokouší vyložit funkcionalistický přístup k médiím a teprve poté se dostává k definici samotného pojmu média.

Několika nepřesným tvrzením se autorka mohla vyhnout, pokud by si už na začátku jasně definovala pojmy, které jsou pro dané téma velmi podstatné. Jedná se o rozlišení významu termínů mediální instituce, mediální organizace a mediální technologie. Z něj by bylo patrné, že způsoby produkce (i recepce) sdělení v případě MF DNES a iDnes samozřejmě jsou odlišné, neboť se sice v oboru případech jedná o „produkty“ společnosti Mafra, ale vzhledem k používané technologii jsou to dvě rozdílné instituce fungující podle různých pravidel. Vymezení těchto označení by navíc autorce zabránilo v uvádění nesprávných formulací, např. že *nová média* (chápaná ve smyslu komunikačních *prostředků* – viz. str. 13) *jako internetové verze tištěných periodik, rozhlasové či televizní vysílání na internetu se nacházejí v kyberprostoru počítačových sítí* (str. 13). Ve všech těchto případech je *prostředek* stále týž: médium internetu, odlišný je pouze formát informace (text/audio/video).

V textu se ovšem objevují i další nepřesnosti, např. na str. 11 Barbora Říhová s odkazem na McQuaila píše, že „média jsou zdrojem moci“ a následně dodává, že „tuto moc nazývá Thompson symbolickou“, což není zcela odpovídající, protože média (alespoň dle McQuailova výkladu) mohou být *zdrojem* např. politické moci, zatímco u symbolické moci (jak ji chápe Thompson) by bylo přesnější říci, že jí sama média *působí*. Za poněkud problematické pak považuji i další teze – opravdu je autorka přesvědčena, že obecně platí, že „média se neocitají v područí jiných institucí“ jak píše na str. 12, případně souhlasí s názorem, že „zpravodajství je téměř vždy nepřejaté, původní“ (str. 23)?

Pokud jde o *empirickou část*, vytkla bych jí to samé, co teoretické: i když je cílem komparace dvou jevů, měla by vycházet z předem formulovaných hypotéz (např. o povaze vztahu těchto jevů, o vlastnostech, které jsou klíčové pro jejich diferenciaci, atd.), které budou ve výzkumu prověřovány. Úskalí spatřuji také v tom, že pokud se autorka s respondenty osobně zná, dokonce s nimi pracuje v jedné organizaci (jíž se výzkum týká) a výzkum je realizován

formou rozhovorů, které s dotazovanými sama vede, těžko je mohla přesvědčit o tom, že její výzkum je anonymní. Ve své práci sice konkrétní jména neuvádí, ovšem vědomí anonymity je důležité i při formulaci odpovědí a jeho absence je může značně ovlivnit.

Z *formálního hlediska* text splňuje nároky kladené na bakalářské práce, autorka cituje a uvádí odkazy na zdroje ve správném formátu. K jazykové úrovni lze mít několik (spíše drobných) výhrad: kromě občasných překlepů (např. *McDombs* místo *McCombs*, str. 27) se v textu poměrně často objevují pravopisné a stylistické chyby (např. „názory respondentů potvrzují klamnou představu“, str. 84).

I přes výše zmíněné nedostatky však práci celkově hodnotím jako velmi kvalitní a pečlivě zpracovanou, Barboře Říhové se podařilo popsat a prokázat některé trendy, které se v posledních letech objevují v oblasti médií. Jedná se zejména o odklon od starších mediálních forem jako je tisk a naopak rozmach elektronických médií, která na jedné straně umožňují například okamžité aktualizace zveřejňovaných informací či získání zpětné vazby od recipientů, zároveň však vykazují některé spíše negativní efekty jako je větší povrchnost při zpracování zpráv a tendence k bulvarizaci prezentovaných obsahů.

Je škoda, že i když autorka v dané oblasti sama pracuje a určitě se v ní tedy dobře orientuje, zejména v první části práce se prakticky vůbec nepouští do hlubších analýz, ani se nepokouší žádnou z tezí sama interpretovat. Celá teoretická část sestává jen z parafrází a citací převážně sekundární literatury (hlavně McQuaila, kterého jen místy doplňují odkazy na Kunczika, Jiráka a Köpplovou a další literaturu), což jsou sice relevantní zdroje, nicméně autorka by měla prokázat i schopnost vlastní reflexe a práce s primární literaturou.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze dne 12.6.2009

Irena Aimová